

**AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3011/2015. (I. 12.) AB VÉGZÉSE****alkotmányjogi panasz eljárás megszüntetéséről**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

**Az Alkotmánybíróság a Normafa Park történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvény 1. § (2) bekezdésének „, a természet védelméről szóló törvény rendelkezéseit a 2. § (4)–(5) bekezdésében foglalt eltéréssel” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást megszünteti.**

**Indokolás**

- [1] 1. Az indítványozók a Normafa Park történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvény (a továbbiakban: Normafatv.) 1. § (2) bekezdésének „, a természet védelméről szóló törvény rendelkezéseit a 2. § (4)–(5) bekezdésében foglalt eltéréssel” szövegrésze ellen 2014. január 9-én terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt közvetlenül az Alkotmánybíróságnál. A panaszbeadvány a támadott törvényi rendelkezést az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban rámutattak, hogy az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése a korábbi Alkotmány 18. §-ával azonos módon tartalmazza az egészséges környezethez való jogot, ezért – ahogyan ezt a 3068/2013. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [46] bekezdése is tartalmazza – e jog védelmi szintje nem lehet alacsonyabb az Alaptörvény hatálybalépését követően, mint amilyen annak előtte volt. Ezen kívül az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése azt is kimondja, hogy: „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.” Az Alaptörvény e minden jogalanyt terhelő kötelezettség kimondásával az egészséges környezethez való

jog abszolút szerkezetét és alanyi jogi jellegét erősítette meg, és horizontális hatályt is adott ennek az alapvető jognak. A P) cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettség megsértése így egyben a XXI. cikk (1) bekezdésében biztosított alanyi jog megsértését is jelenti. Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése és a Nemzeti hitvallás egyaránt megjelöli a jövő nemzedékek érdekeit, mint az egészséges környezethez való jog védelmének egyik célját, tehát a XXI. cikk (1) bekezdése szerinti alapvető jog érvényesülése a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét biztosítja.

- [3] 3. A Normafatv. támadott rendelkezése az e törvény 2. § (4) bekezdés *b)*, *c)* és *d)* pontjai szerinti beépítettség-növelés, illetve az *f)* pont szerinti beépítés tényét teljes egészében kivonja a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) 38. § (1) bekezdés *c)*, *d)* és *e)* pontjai szerinti engedélyezés alól, és a Ttv. 39. § (1) bekezdése szerinti szakhatósági hozzájárulás megadására irányuló eljárásban vizsgálható kérdések közül.
- [4] Ez a környezetvédelem már elért szintjét csökkenti, mivel az általános szabályoktól eltérően a hatósági eljárásokban nem lesz vizsgálható, hogy környezetvédelmi szempontból a beépítettség növelése, illetve a beépítés nem okoz-e érdemi károkat, a hatósági eljárások csak a beépítettség-növelés, illetve a beépítés megvalósításának módját érinthetik. Márpedig a környezetvédelem már elért szintjének csökkentése – a 3068/2013. (III. 14.) AB határozat és a 28/1994. (V. 20.) AB határozat szerint – az egészséges környezethez való jog korlátozását jelenti.
- [5] Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése szerint: „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” Ennek megfelelően e joggal összefüggésben az alkotmányjogi panasz benyújtásához megkövetelt érintettség is mindenki esetében fennáll – hasonlóan ahhoz, ahogyan a 32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [19]–[31] pontjai szerint a titkosszolgálati eszközök alkalmazása tekintetében is az Alaptörvény VI. cikk (1)–(2) bekezdése vonatkozásában mindenki érintettnek tekinthető. Ennél közvetlenebb jogsérelem kimutatásának megkövetelése esetén ugyanis ténylegesen nem lennének alkotmányjogi panasszal támadhatóak az egészséges környezethez való jogot korlátozó jogszabályok, ami az Alaptörvény fent hivatkozott céljával (a környezeti örökség alkotmányjogi védelmi szintjének növelése) volna ellentétes. Ezen kívül az egyik indítványozó a Normafát is magában foglaló budapesti XII. kerületben él életvitelszerűen.
- [6] Azzal szemben, hogy a Normafatv. támadott szabálya a Ttv. 38. § (1) bekezdés *c)*, *d)* és *e)* pontjai szerinti engedélyezés alól kivonja a Normafatv. 2. §

(4) bekezdés *b*), *c*) és *d*) pontjai szerinti beépítettség-növelés, illetve az *f*) pont szerinti beépítés tényét, a panaszosok számára nincs jogorvoslat, mert eleve nem is létezik az az eljárás, amelyben alkotmányjogi panasszal támadható bírói ítélet születhetne. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti közvetlen alkotmányjogi panasz feltételei azonban – az indítványozók álláspontja szerint – teljesülnek. Mivel a támadott rendelkezés kizárja, hogy a beépítettség-növelés, illetve a beépítés tényét a természetvédelmi hatóság vizsgálja, így ez bíróság előtt sem vitatható. Amint pedig arra a 33/2012. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [59] pontja a bírák nyugdíjazása kapcsán rámutatott, a kógens, kivételt nem engedő szabályok esetében a bíróság előtti jogorvoslat formális kimerítése nem feltétele az alkotmányjogi panasz benyújtásának. Másrészt pedig a Ttv. nem biztosít ügyféli jogokat az indítványozóknak, így ugyan a támadott törvényi rendelkezés az egészséges környezethez való jogukat sérti, mégsem áll rendelkezésükre bírói út.

- [7] A 28/1994. (V. 20.) AB határozat szerint: „A természetben okozott károk véges javakat pusztítanak, sok esetben jövátételmentesek, a védelem elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indít meg. [...] E sajátosságok miatt a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot.” (ABH 1994, 134, 141.) Ez alapján ha a környezetvédelem már elért szintjének alkotmányjogi védelmére csak a hatósági eljárásokat követően nyílna lehetőség, az a jogvédelmet formálissá tenné, mivel addigra már bekövetkezne a védelmi szint csökkenése.
- [8] Az alkotmányjogi panasz szerint a felvetett kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű, mivel annak az egyre gyakoribb törvényhozási gyakorlatnak az alaptörvény-szerűségét kérdőjelezi meg, amely egyes beruházások esetére a természetvédelmi engedélyezési és más hasonló eljárásokat, illetve az azokban vizsgálható kérdések körét törvényalkotással szűkíti le.
- [9] A Normafatv. támadott rendelkezése 2013. október 15-én lépett hatályba, így a megtámadására nyitva álló, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott 180 napos határidő 2014. április 13-án jár le. A jelen alkotmányjogi panasz előterjesztése még e határidő lejárta előtt megtörtént.
- [10] 4. A fent kifejtettek szerint a Normafatv. támadott rendelkezése a környezetvédelem már elért szintjét csökkenti, ezzel egyben az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogot is korlátozza. Ez a korlátozás a 3068/2013. (III. 14.) AB határozat és a 28/1994. (V. 20.) AB határozat szerint csak akkor

lehet alaptörvényszerű, ha megfelel az alapvető jogok korlátozásával szemben támasztott szükségességi-arányossági tesztnek.

- [11] Az indítványozók szerint az alapjog-korlátozásnak jelen esetben már a szükségessége sem áll fenn. A Normafatv. preambulumban meghatározott célok, vagyis „a polgárok fizikai és szellemi épülése, a gazdaság és a turizmus élénkítése, [...] a sport- és kulturális szolgáltatások színvonalának emelése” nem indokolhatja a környezetvédelem már elért szintjének a csökkentését. A természetvédelmi hatósági eljárások célja az, hogy a konkuráló érdekek és a környezetvédelem már elért szintje közötti összhang fennállását biztosítsa, ehhez képest az idegenforgalom nem minősül olyan alkotmányos értéknek, amely az alapjog-korlátozást elkerülhetetlenül szükségessé tenné. A törvényalkotó ráadásul a beruházás gyorsításán kívül nem tudott olyan indokot felhozni, amely az adott cél eléréséhez a környezetvédelem már elért szintjének csökkentését kényszerítővé tenné.
- [12] Az alkotmányjogi panasz szerint nem igazolható az alapjog-korlátozás arányossága sem. Az ennek indokául felhozott célok nem jelentenek olyan társadalmi igényt, amely a környezeti állapot esetleges visszafordíthatatlan károsodásával arányban állnának. A törvényalkotó által kitűzött célok ráadásul az egészséges környezethez való jogot kevésbé korlátozó eszközökkel is elérhetőek, pl. soron kívüli eljárás előírásával, illetve a természetvédelmi hatóság számára az engedélyezési illetve szakhatósági eljáráshoz többtelepforrások biztosításával.
- [13] Az indítványozók végül azt is felvetették, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a jogrendszer kímélete érdekében alkotmányos követelményt kívánna megállapítani, úgy a testület mondja ki, hogy a Normafatv. semmilyen formában nem korlátozza a természetvédelmi hatóságnak a Ttv. 38. és 39. §-ai szerinti eljárása során vizsgálható körülményeket.
- [14] 5. Az indítványozók jogi képviselőjük útján, 2014. október 3-án, az Alkotmánybírósághoz eljuttatott levelükben a fent ismertetett alkotmányjogi panaszukat visszavonták, „mivel a támadott törvénnyel összefüggő beruházás tervei az időközben lefolytatott egyeztetések alapján érdemben megváltoztak, így a támadott rendelkezések jelentőségüket veszítették.” Kifejezetten kérték továbbá, hogy az Alkotmánybíróság ügyükben az eljárást az Abtv. 59. §-a és az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés c) pontja alapján szüntesse meg.

- [15] 6. Az Abtv. 59. §-a úgy fogalmaz, hogy: „Az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.” Az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés c) pontja szerint pedig: „Okafogyottá válik az indítvány különösen, ha [...] c) az indítványozó indítványát visszavonta”.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezért – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. § (1)–(2) bekezdései és az 56. § (1) bekezdése, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panasz tárgyában az eljárást az Abtv. 59. §-a, és az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 67. § (2) bekezdés c) pontja alapján megszüntette.

Budapest, 2014. december 15.

*Dr. Lévay Miklós* s. k.,  
tanácsvezető alkotmánybíró

*Dr. Dienes-Oehm Egon* s. k.,  
alkotmánybíró

*Dr. Lenkócs Barnabás* s. k.,  
alkotmánybíró

*Dr. Salamon László* s. k.,  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter* s. k.,  
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/70/2014.

